

Deense Kersttradities

Rood-witte papieren harten, hand in hand dansen en zingen rond de kerstboom met echte kaarsen. Kerst in het Deens Jul (joeoel), is voor de meeste Denen de mooiste tijd van het jaar. Denen hechten heel veel belang aan gezelligheid. Ze noemen dit huygge (hue-ge) , de typisch Deense gastvrijheid die intiem, hartelijk, bescheiden en relaxed is, als bron van gezellig samenzijn.

Vanwege dit gezellige karakter is de kersttijd ook voor buitenlanders een goede gelegenheid om dit land te verkennen omdat er veel feestelijke en sfeervolle evenementen georganiseerd worden, vooral in de culturele sfeer. Er zijn veel leuke markten met bijzondere producten. Restaurants serveren hun smaakvolle culinaire specialiteiten en de straten en pleinen zijn versierd met slingers van Deense

vlaggetjes, kleurrijke papieren harten en sterren, alles zoveel mogelijk gemaakt van natuurlijke producten. Musea hebben vaak interessante tentoonstellingen en er worden tal van concerten gegeven.

Denen nemen altijd een lange aanloop naar de kerst. De kersttijd begint op veel plaatsen al in de tweede helft van november.

Deense bedrijven nodigen dan hun personeel uit voor kerstdiners of -lunches. Deze etentjes vormen een traditie waarbij de alcohol rijkelijk vloeit. Kerst in Denemarken is geen tijd om een afslankcursus te starten. Het is immers de tijd van allerhande (meestal zelfgebakken) zoetigheden en puddingen.

De Julekalender

In Deense gezinnen met kinderen is de adventkalender een terugkerend feestelijk fenomeen. De kinderen mogen in de aanloop van de kerst op deze speciale kalenders elke dag een luikje openen. Daarachter zit vrijwel steeds een geschenkje verborgen. Zo wordt het aftellen een super spannende aangelegenheid.

Ook op TV is er elk jaar een Julekalender. Van 1 tot 24 december is er elke avond een uitzending van circa een half uur. Er wordt dan een (vervolg) verhaal verteld over de kerstman en zijn 'nisser' hulpjes met rode puntmutsen die aan kabouters doen denken. Het programma wordt door vrijwel elke Deen bekeken en is dan ook geliefd bij jong en oud.

De kerstman en zijn kabouters

De kerstman komt in Denemarken uit Groenland, het grootste eiland ter wereld, dat nog steeds een onderdeel vormt van het Deense koninkrijk. Hij arriveert meestal vanaf de tweede helft van november per boot , per slee of (zoals in Kopenhagen) gewoon per trein. Er volgt dan een uitgebreide rondrit door de stad waarbij de 'nisser' mandjes dragen met een soort pepernoten die gul aan het publiek worden rondgedeeld.

Lille Juleaften

Op 23 december is het 'Lille juleaften' of kleine kerstavond. De familie komt bij elkaar en er worden voorbereidingen getroffen voor het kerstfeest. Er wordt glogg gedronken na een heerlijke bos- of strandwandeling en daarna maakt men samen kerststukjes en andere (boom) versieringen.

Kerstavond in Denemarken

Kerst wordt in Denemarken altijd op de avond van de 24 ste december gevierd en het is de in allereerste plaats een gezinsaangelegenheid met het traditionele kerstdiner bestaande uit eend, gans of kalkoen met rode kool, gekookte aardappelen en in karamel gebakken aardappelen. Het typisch Deense kerstdessert is rijst met heel veel slagroom en stukjes amandel met als verrassing dat er een hele amandel in de rijst verstopt zit. Wie hem vindt is de ster van de avond en kan steevast rekenen op extra geschenkjes. Als alles goed verloopt komt de amandel op het bord van de jongste aan tafel terecht.

De kerstboom

In elk Deens gezin is er een echte kerstboom die altijd pas op kerstavond versierd wordt met echte kaarsen, handgemaakte harten en kleine papieren mandjes (gevuld met zoetigheden) en slingers van kleine Deense vlaggetjes. De Denen zijn trots op hun nationale vlag, de Dannebrog, en willen dat ook met de kerst graag nog eens laten weten. Het is gebruikelijk dat de gezinsleden op kerstavond hand in hand om de kerstboom lopen en traditionele kerstliedjes zingen die iedereen uit het hoofd kent. Onder de kerstboom liggen op kerstavond de pakjes die later worden verdeeld.

Eerst en tweede Kerstdag

Op 25 december is een kerstlunch gebruikelijk, die vaak met familieleden wordt genoten in de vorm van een reeks koude en warme gerechten. Op de 26ste gaat het gezin meestal uit eten bij de familieleden of vrienden die de dag ervoor mee aan tafel zaten. Het is dus duidelijk waarom op 24 december en op beide kerstdagen alle winkels en kantoren in Denemarken gesloten zijn.

Misschien tot volgend jaar op een Kerst in Denemarken ?

Onder het motto 'Meet the Danes' stellen de "turistkontorer" van de grote steden jou in staat langs min of meer informele weg in contact te komen met Deense gezinnen wat je de gelegenheid geeft de Denen eens van dichtbij mee te maken.

Om iets te leren van het volkskarakter is zo'n persoonlijk contact een noodzaak. Denen zijn geen mensen die veel naar buiten treden of die hun karakter op straat tentoonspreiden. De enige kleurrijke figuur is de postbode met zijn felrode jas die lopend of op zo'n ouderwetse fiets de brieven en pakjes rondbrengt.

Dat wil niet zeggen dat de Denen een kleurloos volkje zijn, integendeel. Maar Deense folklore is vooral een huistuin-en-keukenfolklore: de tradities hebben betrekking op het dagelijks leven binnen de eigen kring. Er zijn wel folkloristische dans- en zanggroepen, er zijn klederdrachten, maar u krijgt er pas mee te maken wanneer er aanleiding toe is. Wanneer er een jaarmarkt wordt gehouden of er een speciaal op het toerisme afgestemd evenement plaatsvindt.

Denen zijn over het algemeen een gastvrij en openhartig volk. Ze halen een vreemdeling graag in huis, maar stellen er wel prijs op eerst uitdrukkelijk met hem of haar kennis te hebben gemaakt, een basis voor vriendschap te hebben gelegd.

Wanneer je merkt dat iedere Deen zich meteen met zijn voornaam voorstelt, lijkt dat allesbehalve vormelijk te zijn. Dat een Deen zich voorstelt als Jorgen Hansen of Lene Andersen heeft te maken met de geringe verscheidenheid in familienamen. Jensen (7,7% van de bevolking!), Nielsen, Hansen, Pedersen, Andersen, Christensen, Larsen, Sørensen, Petersen, Rasmussen zijn gemene zaak in alle Scandinavische landen. Het zijn namen die niet meer zeggen dan dat iemand 'de zoon van die-en-die' is. Vroeger was het zelfs zo dat ook vrouwen alleen bekend stonden als 'dochter van ...', zoals nu nog op IJsland het geval is.

Wanneer je bij de familie Hansen aanbelt, kan je er zeker van zijn dat jij met veel egards en formaliteiten ontvangen wordt. Vergeet niet een bloemetje mee te nemen voor de gastvrouw (vroeger was het gebruikelijk aan een bepaalde kleur

bloemen een symbolische waarde te hechten: geel bij aankomst, rood bij vertrek, wit bij bijzondere gelegenheden).

Je krijgt bijna direct al de nodige alcoholica in de hand gedrukt (ook al drinkt je niet) want er moet worden getoast, met bier of akvavit, soms met boide. Het is ook je plicht een Skål! toe te roepen aan de gastheer en gastvrouw.

Na het eten wordt weer getoast. Inmiddels hebt je een maaltijd achter de rug waaraan de gastvrouw alle zorg heeft besteed: de Deense keuken blinkt niet uit door raffinement, maar alles wordt zeer smaakvol en volgens de regels van de etiquette opgediend. Na het dessert wordt de gastvrouw bedankt met een welgemeend Tak for mad (bedankt voor de maaltijd). Na het antwoord Wibekomme! volgt er koffie, veel koffie.

Het is een goede gewoonte de volgende dag de gastvrouw op te bellen en haar nog eens formeel te bedanken voor de prettige avond. Wanneer je haar weer tegenkomt, Bedankt je nogmaals met de zin Tak for sidst (bedankt voor die keer), ook al is er inmiddels een jaar voorbijgaan.

Denemarken op de eerste plaats in de lijst van de gelukkigste landen ter wereld

Laten we dan maar even kijken hoe het zit met Deense dansen. Denemarken heeft een grote verscheidenheid aan streekgebonden dansen die in het begin van de 20 ste eeuw weer in opbloei gekomen zijn. De meeste van deze dansen kwamen tot stand in de periode 1780-1880 waarvan zowel muziek als dansbeschrijvingen begin 20 ste eeuw vastgelegd werden in een aantal dansbundels. Dit zorgde ervoor dat van de Deense dans en muziek vrij veel overgeleverd werd. De meeste dansgroepen in Denemarken zijn verenigd in de nationale organisatie 'Den Danske Folkedanser'.

Welke dansen ?

Ga je uit van de opstelling dan hebben we parendansen, dansen voor 2,3,4 of 8 paren en dansen voor trio's (voor als er een tekort aan mannen is). Verder zijn er rij- en kringdansen.

Een indeling naar maatsoort brengt ons de polka, wals, sonderhoning, menuet, hambo en schwabs. Muziek bij Deense dansen is onveranderlijk vrolijk. Omdat rond 1920 alle muziek 4-stemmig is gearrangeerd voor twee violen, klarinet en contrabas ligt de muziek betrekkelijk vast.

Danskant ging op zoek naar een docent Deense volksdansen en kwam terecht bij **Erik Limet**.

Eric Limet woont in Bergen en is de stichter van de vereniging 'Mains Unies'. Dit is een organisatie die zich inzet voor familiale vakanties die gericht zijn op de natuur, zang, muziek en dans. Erik heeft op zijn levensweg als dansdocent een zeer rijke ervaring opgedaan bij tal van dansfederaties zoals Dapo (Brussel), het English Folk dance and song society (Londen) Hij volgde de opleiding tot caller bij de American Square Dance Society en tal van dansstages in Frankrijk, Servië, Denemarken.

In de praktijk vinden we hem als stuwende kracht bij "Swing Partners in Brussel, Uccle Morris Men, Pileri Morris Men (Morris Dances, Long Swords, Rappers).

Op vlak van zang richtte hij het koor 'Colombelle' op.

Erik is actief op het 'Grand Bal de l'Europe' in Gennetines, Frankrijk en in Borzée (Wallonië). Hij levert ook geregeld kopij voor het folkblad 'Canard Folk en Trad-magazine'.

Dat hij niet aan zijn proefstuk is bewijst zijn onverminderde ijver tot publiceren. Hij verzorgde dansbundels, cd's en partituren waarbij we een paar honderd dansen tellen.

Hopsa, Deense Dansen !

Dit is een rijke verzameling van 22 Deense dansen uitgebracht op de cd 'Hopsa' Deense dansen en nu ook voorzien van Nederlandstalige beschrijvingen.

Danskant heeft dan ook niet getwijfeld om Eric Limet uit te nodigen en ons kennis te laten maken met Deense dansen die mensen tot de gelukkigste van de wereld maken !

Neem dus deze kans en kom op zaterdag 24 maart 2007 naar Diest voor een dansdag met Eric Limet.

Deense volksdansen zijn vrolijke dansen vol energie en gratie. Sommige zijn eenvoudig, andere wat moeilijker met gevarieerde passen en vindingrijke figuren. Ze worden gedanst in diverse formaties waarvan de meest dominante de opstelling in 'kadrilvorm' is. Vaak wordt deze opstelling ook 'Kontra' genoemd wat voor ons een beetje eigenaardig klinkt.

Zeer veel dansen zijn zorgvuldig opgetekend en uitgegeven door de organisatie Foreningen til Folkedansens Fremme. Hun register van 1985 telt meer dan 600 dansen.

Ooit al gehoord van danspassen als : gangtrin, hoptrin, reeltrin, omvendt polkatrin, totrin, hurretrin of svingtrin, valsetrin ?

Het programma waarmee Eric ons laat kennis maken komt uit volgende danslijst

Fandango Van Odsherred	Sjaelland (paardans)
Gamle Else	Skaerfund (paardans)
Jodetur	Sjaelland (mixer)
Hamborg Sekstur	Jutland (mixer)

Syvtur	Zuid-Jutland (mixer)
Den Rode lue	Salling (mixer)
Trekantet svejtrit	Oost-Jutland (kring met 3 paren)
Pirrevals	Noord- Sjaelland (kring met 3 paren)
Bitte Mand i Knibe	Jutland (quadrette)
Fire Mands reel	Jutland (quadrette)
Trommelvalsen	Randersegnen (set van 3 paren)
Tre Mands reel	Vendsyssel (trio)
Molleturen	Oost-Jutland (kring met 4 paren)
Korsfiretur	Allingaabro (kadril)
Tretur de Ribe	Jutland (kadril)
Trenderup	Han Herred (kadril)
Doppelt Kaede	Vejle Vesteregnen (kadril)
Kongens have	Sjaelland (kadril)
Skjorpinge Firetur	Sjaelland (kadril)
Kontrasejre Slagelse	Sjaelland (kadril)
Gronnehavestykket	Sjaelland (kadril)
Ottemandsdans	Dejbjerg
& Kjesten og jeg	Hardsyssel (kring met 8 paren)

Dansdag Deense volksdansen in Diest

Praktische informatie

Zaterdag 24 maart van 10 u tot 17 u

Danskant, Ed. Robeynsaan 29 A, 3290 **Diest**

Dansleiding : **Eric Limet**

Bijdrage : 30,00 euro (CD en boek Hopsa, Deense dansen inbegrepen).

Inschrijven kan je via het invulformulier
in deze krant of online op

www.danskant.be.

Via mail aan :

info@danskant.be